

Till
Ängelholms tingsrätt

ANSÖKAN OM STÄMNING

KÄRANDE

Klemeco Nord AB, 556209-1297, Boarp 1838, 260 80 Munka Ljungby
Ombud: advokaten Sven Jernryd, Lilla Fiskaregatan 10, 222 22 Lund, tel
046/11 75 40

SVARANDE

Ström, LENA Birgitta, advokat, 460504-4546, Advokaterna Ström och Rome-
ling HB, Box 1165, 262 22 Ängelholm, tel 0431/136 70

SAKEN

Skadestånd

Såsom ombud för Klemeco Nord AB (Klemeco) får jag ansöka om stämning å
svaranden.

YRKANDEN

Klemeco yrkar att Lena Ström förpliktas att till dem genast utge 1.478.054 kro-
nor avseende skadestånd samt ränta enligt 6 § räntelagen från 1993-05-04 tills
betalning sker.

Vidare yrkas ersättning för rättegångskostnader i nu aktuell rättegång med be-
lopp som anges senare.

BAKGRUND

Klemeco, företrätt av sin nuvarande ägare och numera ende anställda Bertil
Burström när ej annat anges, och Jernmanufaktur AB Raco (Jernmanufaktur)
ingick år 1982 formlöst ett återförsäljaravtal, varigenom Klemeco upplät åt
Jernmanufaktur att med ensamrätt sälja Klemecos patenterade produktsortiment

Klemit (ett spikliknande fästelement för byggnadsmaterial) i Sverige. Klemeco företrädde vid detta tillfälle av Bertil Burström och hans dåvarande kompanjon, Klemecos dåvarande VD Sven Ålander. I slutet av år 1985 framförde Klemeco till Jernmanufaktur önskemål om att bryta ensamåterförsäljningsavtalet, eftersom Jernmanufacturs försäljning av Klemitprodukter hade minskat. I brev i december 1985 svarade Jernmanufacturs styrelseordförande, advokaten Carl Ekberg, att Jernmanufaktur inte accepterade att ensamförsäljningsavtalet omgående skulle brytas. Om Klemeco bröt avtalet skulle Jernmanufaktur kräva dels skadestånd, dels att Klemeco skulle återköpa Jernmanufacturs Klemitlager. I första hand föreslog advokat Ekberg förhandlingar för att lösa tvisten.

Efter förhandlingar tecknades mellan parterna den 30 januari 1986 ett återförsäljaravtal, varigenom Klemeco utsåg Jernmanufaktur "såsom exklusiv återförsäljare för marknadsföring och försäljning av Säljarens produktsortiment benämnt Klemit HL" i Sverige. I avtalets punkt 3.1 kom parterna bl a överens om att Jernmanufaktur för åren 1986 och 1987 skulle inköpa Klemitprodukter för minimum 600.000 kronor per år. I punkten 3.4 avtalades att Klemeco ägde rätt att senast den 31 mars påföljande kalenderår uppsäga avtalet till omedelbart upphörande om Jernmanufaktur under ett kalenderår ej skulle uppnå den avtalade minimikvantiteten. I punkten 5.1 avtalades att "återförsäljaren skall på allt sätt och efter bästa förmåga aktivt verka för största möjliga avsättning av Produkterna inom Territoriet. Särskilt åligger det Återförsäljaren att fortlöpande ge Säljaren alla de upplysningar som är nödvändiga för bästa möjliga bearbetning av marknaden ...". Enligt punkten 9.3 i avtalet skulle parterna "årligen under augusti och november månad sammanträda för att diskutera den dittillsvarande och den förväntade försäljningen för kommande 12-månadersperiod samt likaså diskutera de försäljningsaktiviteter som förevarit och som planeras". Jernmanufaktur hade att kalla till ifrågavarande sammanträden. Enligt punkten 10.1 trädde avtalet i kraft i och med undertecknandet och skulle gälla tills vidare "med uppsägningsregler enligt punkten 3.3". (Klemeco ägde rätt att säga upp avtalet till upphörande 90 dagar från det att Jernmanufaktur delgetts uppsägningen). Enligt punkten 10.3 ägde part "jämväl rätt att uppsäga avtalet till omedelbart upphörande om andra parten bryter mot sina skyldigheter enligt detta avtal och ej inom trettio (30) dagar, efter att ha erhållit meddelande om denna sin brist från motparten, vidtager rättelse".

Avtalet innehåller ingen bestämmelse om skadestånd.

Avtalet upprättades av Jernmanufakturers dåvarande ombud, advokaten Mats Nilsson, Malmö, se domsbilaga 1 till Malmö tingsrätts dom nedan, bilaga 1.

Enligt avtalet hade således Jernmanufaktur påtagit sig att aktivt verka för avsättningen av Klemitprodukterna samt informera Klemeco om allt som var av betydelse för produkternas konkurrensvärdighet och konkurrenskraft på marknaden. Jernmanufakturers säljare höll till mars 1986, d v s under drygt en månad efter det att det skriftliga avtalet hade träffats, regelbunden telefonkontakt med Klemeco. Därefter upphörde säljarna att ringa. Klemeco fick inte heller någon annan information från Jernmanufaktur. Med anledning härav sammanträffade parterna i juni 1986 på Klemecos initiativ för att diskutera försäljningen. Klemeco hade då upprepade gånger påtalat Jernmanufakturers dåliga försäljningsresultat. En av Jernmanufakturers båda representanter vid mötet, företagets VD Lars Jivede, uppgav, fortfarande enligt Bertil Burström, att det var nödvändigt att vänta till december 1986 för att bedöma försäljningsresultatet, eftersom åtagandet om försäljningskvantiteten var tvingande mot Jernmanufaktur.

Då försäljningsvolymen per den sista augusti 1986 inte hade förändrats - försäljningen hade varit 0 kronor under juli-augusti - och Jernmanufaktur inte heller kallat till diskussionsmöte i augusti enligt avtalets punkt 9.3, tillskrev Klemeco Jernmanufaktur och påtalade förhållandena. Jernmanufakturers ombud, advokat Nilsson, förklarade i brev att Jernmanufaktur avsåg att behålla ensamrättsförsäljningen.

Under tiden den 1 januari t o m den 19 september 1986 hade Jernmanufaktur köpt Klemitprodukter för sammanlagt 37.073 kronor. Under år 1984 och 1985 hade inköpen varit 339.000 kronor respektive 360.000 kronor. Den 19 september 1986 tillskrevs Jernmanufaktur och bereddes enligt punkten 10.3 i avtalet tillfälle att vidta rättelse och inom 30 dagar köpa upp till garanterad volym och redovisa sina försäljningsåtgärder senast den 20 oktober 1986 vid äventyr att avtalet p g a brevet hävdades och upphörde att gälla den 21 oktober 1986. Som grund för hävning angavs punkten 5.1 i avtalet samt anteciperat kontraktsbrott.

Den 10 oktober 1986 sammanträffade parterna med ombud. Jernmanufaktur förklarade då att man inte avsåg att fullfölja avtalet. Klemeco vidhöll uppsägningen och att avtalet skulle upphöra per den 21 oktober 1986 om inte Jernmanufaktur vidtog rättelse. Vid sammanträdet förklarade Klemeco sin avsikt att framställa skadeståndskrav, medan Jernmanufaktur bestred skadeståndsansvar och gjorde gällande att den enda sanktion som följde av att försäljningsvolymen inte hade uppnåtts var att ensamrätten skulle fråntas dem.

Då rättelse ej vidtogs ingav Klemeco i november 1986 genom advokaten Lena Ström stämningsansökan mot Jernmanufaktur till Malmö tingsrätt. I stämningsansökan yrkade Klemeco förpliktande för Jernmanufaktur att till Klemeco utge 896.200 kronor jämte ränta och kostnader. Under rubriken "Rättslig grund" angavs att Klemeco hävt det mellan parterna ingångna återförsäljaravtalet p g a anteciperat kontraktsbrott. Kontraktsbrottet bestod i att Jernmanufaktur "inte uppnådde garanterad försäljningsvolym enligt avtalet; kontraktsbrottet var väsentligt för Klemeco Nord AB. Jernmanufaktur AB har strikt ansvar för uppkommen skada." Efter en redogörelse för bakgrunden till tvisten utvecklade advokat Ström Klemecos talan under rubriken "Skadeståndsskyldigheten". Här påtalades att hävningsrätt förelåg inte bara vid fullbordat kontraktsbrott utan också vid anteciperat sådant. Kontraktsbrottet skulle vara väsentligt. Jernmanufaktur hade garanterat inköp för 600.000 kronor/år under 1986 och 1987. Under 1986 hade Jernmanufaktur köpt för ca 40.000 kronor. Väsentlighetskravet var därigenom uppfyllt. "Så även med hänsyn till den underlåtna upplysningsplikten enligt avtalets punkt 5.1; i förevarande Avtal föreskrivs att kontraktsbrytande part skall ges tillfälle till rättelse innan Avtalet får bringas att upphöra. Dessa förutsättningar är uppfyllda." Advokat Ström gjorde därefter gällande att Jernmanufaktur garanterat inköp av viss volym per år och då garantiåtagandet inte fullföljts hade bolaget ådragit sig strikt skadeståndsskyldighet. "Så vitt gäller kontraktsbrottet mot informationsskyldigheten har bolaget förfarit i vart fall försumligt."

Sedan tingsrätten utfärdat stämning avgav Jernmanufaktur svaromål genom advokat Nilsson. Käromålet bestreds i sin helhet, i första hand p g a att Jernmanufaktur ej gjort sig skyldig till kontraktsbrott. Enda följden av att minimiåtagandet i punkten 3.1 inte uppfyllts var enligt Jernmanufaktur att Klemeco hade rätt att

säga upp avtalet. Minimiåtagandet i punkten 3.1 avsåg "således endast vilka skyldigheter Jernmanufaktur måste vidtaga för att bibehålla den exklusiva försäljningsrätten". Därest rätten skulle finna att punkten 3.1 avsåg en inköpsgaranti och att Jernmanufaktur brutit avtalet, bestreds skadeståndsyrkandet i andra hand på den grunden att punkten 3.4 i sin helhet reglerade effekterna av uteblivet köp av minimikvantiteten. I tredje hand bestreds strikt skadeståndsansvar. Jernmanufaktur gjorde slutligen gällande att Klemeco ej styrkt liden skada.

Av tingsrättens protokoll från muntlig förberedelse den 13 april 1987 framgår att advokat Ström yrkat och utvecklade grunderna för käromålet i enlighet med stämningsansökan. Motpartsombudet, advokat Nilsson, bestred käromålet. Han utvecklade grunderna för bestridandet i enlighet med Jernmanufacturs skriftliga svaromål. Han anförde bl a vidare att Jernmanufaktur genom avtalet inte hade utfäst sig att köpa viss minimikvantitet, utan åtagandet hade gällt att köpa och marknadsföra produkterna samt att aktivt bearbeta kunder och presumtiva byggföretag. För att bibehålla sin ensamrätt skulle Jernmanufaktur köpa vissa minimikvantiteter enligt punkten 3.1. Beträffande andrahandsgrunden för bestridandet gjorde Jernmanufaktur gällande att påföljderna av ett avtalsbrott reglerades uttömmande av punkten 3.4 i avtalet. Om Jernmanufaktur befanns skadeståndsskyldigt p g a kontraktsbrott vitsordades strikt skadeståndsansvar. Klemeco hade dock inte styrkt liden skada.

Sedan Bohlins Revisionsbyrå utrett den beloppsmässiga storleken av Klemecos skada p g a att minimiförsäljningen av Klemeco-produkter till Jernmanufaktur ej uppnåtts, justerade advokat Ström inlagan till tingsrätten den 22 december 1987 skadeståndsyrkandet till 609.000 kronor jämte ränta från dagen för delgivning av stämningsansökan, bilaga 2.

I yttrande över Klemecos inlaga av den 22 december 1987 anförde Jernmanufaktur, nu genom advokaten Louise Widén, som övertagit advokat Nilssons uppdrag, att Jernmanufaktur vidhöll vad som tidigare anförts i målet och bestred att "rätt till skadestånd föreligger för Klemeco på den grund att Klemeco utan rätt hävt återförsäljaravtalet, som tidigare träffats mellan parterna." Advokat Widén anförde att inget kontraktsbrott förelåg och att punkten 3.1 i avtalet inte utgjorde någon inköpsgaranti. Om underskridande av minimikvantitet skulle anses utgöra

allmänt kontraktsbrott vore punkten 3.4 i avtalet överflödig, eftersom hävningsrätt vid kontraktsbrott reglerades i punkten 10.3. Den enda sanktion, som kunde komma i fråga vid underskridande av minimikvantiteten var en uppsägning från Klemecos sida enligt punkten 3.4, som innebar att Jernmanufaktur skulle förlora rätten att vara exklusiv återförsäljare.

Advokat Widén anförde därefter bl a att Jernmanufaktur på olika sätt aktivt marknadsfört produkterna. Vidare sades att Jernmanufaktur inte heller brutit mot den i avtalet reglerade informationsplikten. Under rubriken "Sanktion" gjorde advokat Widén gällande att även om underlåtenheten att köpa minimikvantitet skulle utgöra kontraktsbrott som berättigade till hävning enligt punkten 10.3, var upphörande av ensamrätten ändå den enda sanktion som kunde drabba Jernmanufaktur, eftersom punkten 3.4 annars inte skulle ha någon funktion att fylla i avtalet.

Advokat Ström avgav yttrande och bevisuppgift den 18 april 1988. Häri gjordes gällande att avtalets punkt 3.1 utgjorde ett garantiåtagande. Sedan denna ståndpunkt utvecklats övergick advokat Ström till att bemöta Jernmanufacturs påståenden att Klemecoprodukterna aktivt marknadsförts och att Jernmanufaktur inte brutit mot informationsplikten i avtalet. "Från Klemecos sida görs gällande att Jernmanufaktur medvetet 'stoppat' försäljningarna av Klemecoprodukterna." "Före semestrarna 1986 fick Jernmanufacturs säljare order om att inte längre agera och verka för Klemecoprodukterna såvida ej offert redan avgivits. Sören Nyberg, var fram till den 1 april 1987 anställd som säljare hos Jernmanufaktur. Han har framhållit att säljarna fick en dylik instruktion."

Till styrkande av att Jernmanufaktur brutit mot informationsplikten enligt avtalet och till vederläggande av påståendet att det varit omöjligt att få tag på Klemecos företrädare Bertil Burström p g a att denne varit bortrest, hänvisade Klemeco till diverse brev och andra kontakter, som förekommit under den aktuella tiden. Under rubriken "Sanktion" hävdade Klemeco bl a att "Jernmanufaktur såsom avtalsförfattare skall vidkännas att avtalet tolkas till avtalsförfattarens nackdel". I bevisuppgiften återopades förhör under sanningsförsäkran med ställföreträdaren för Klemeco, Bertil Burström, till styrkande av bl a "att Klemeco haft rätt att häva avtalet p g a Jernmanufacturs kontraktsbrott dels med avseende på underlå-

ten information, dels med avseende på underlåten försäljning." Vidare åberopades vittnesförhör med Sören Nyberg, tidigare försäljare på Jernmanufaktur, till styrkande av "att Jernmanufaktur medvetet underlåtit att uppfylla återförsäljaravtalet." Vittnesförhör med styrelseledamoten i Klemeco, Britt Marie Cederholm, åberopades "till styrkande av att Jernmanufaktur brustit i informationsskyldigheten enligt återförsäljaravtalet."

Den 31 augusti 1988 avgav Jernmanufaktur yttrande och bevisuppgift. Jernmanufaktur vidhöll "till fullo" vad som tidigare anförts i målet. Vidare bestreds Klemecos påståenden att Jernmanufaktur skulle stoppat eller försökt att stoppa försäljningen av Klemitprodukterna. Det bestreds också att Jernmanufacturs säljare erhållit instruktion att inte verka för produkternas avsättning. Som skriftlig bevisning åberopades bl a kopior av två brev riktade till Jernmanufacturs försäljare, daterade februari 1986 och den 2 juni 1986, undertecknade av Lars Jivede. Brevet från februari 1986 handlar om en "Klemit-drive". I junibrevet framhålls att många produkter i Jernmanufacturs sortiment "ligger stilla eller i bästa fall har en mycket måttlig omsättnings hastighet". Bland dessa produkter nämns Klemit. Säljarna borde enligt Lars Jivede ha som delmål att sälja bl a 5.000 Klemit per månad. Jernmanufaktur åberopade som muntlig bevisning dels förhör under sanningsförsäkran med VD i Jernmanufaktur Lars Jivede, till styrkande av bl a "att Jernmanufaktur inte vidtagit någon åtgärd för att förhindra försäljningen av de aktuella produkterna, utan i stället på sedvanligt sätt genomfört marknadsföringsåtgärder." Vittnesförhör åberopades med Kent Westlund, anställd vid Jernmanufaktur, "till styrkande av att Jernmanufacturs försäljare inte erhöll instruktioner om att inte marknadsföra Klemitprodukter."

Viss ytterligare skriftväxling förekom därefter mellan parterna. Denna skriftväxling rörde den påstådda skadans storlek och kompletterande bevisning härom. Till styrkande av att parterna varit införstådda med att kontraktsbrott i avtalsförhållandet dem emellan skulle medföra skadeståndsskyldighet, åberopade Klemeco advokat Carl Ekbergs, styrelseordföranden i Jernmanufaktur, brev till Klemeco i december 1985.

Målet företogs till huvudförhandling i Malmö tingsrätt fredagen den 29 september och måndagen den 2 oktober 1989. Jernmanufaktur företrädde under hu-

vudförhandlingen i tingsrätten av advokaten Bengt Sjövall. Protokollet från huvudförhandlingen innehåller ingen uppgift om att Klemeco frånfällt någon tidigare åberopad grund, ej heller att någon tidigare icke åberopad grund skulle ha åberopats i huvudförhandlingen.

Dom meddelades den 23 oktober 1989, se bilaga 1. Käromålet ogillades och Klemeco förpliktades ersätta Jernmanufakturts rättegångskostnader med 60.000 kronor. Tingsrätten anförde sammanfattningsvis "att avtalet bör tolkas på det sättet, att en underlåtenhet att uppfylla de föreskrivna minimikvantiteterna inte inneburit att Jernmanufaktur ådragit sig skadeståndsskyldighet gentemot Klemeco, utan endast medfört en rätt för Klemeco att säga upp avtalet. Klemeco har således inte förmått styrka sin talan och käromålet skall därför ogillas". I domen (sid 3), under rubriken "Yrkanden" anför tingsrätten: "Som grund för sitt yrkande har Klemeco åberopat att Jernmanufaktur förorsakat Klemeco skada genom att bryta mot återförsäljaravtalet. Kontraktsbrottet har bestått i att Jernmanufaktur inte uppnått garanterad försäljningsvolym enligt avtalet. Klemeco har hävt avtalet p g a anteciperat kontraktsbrott. Kontraktsbrottet var väsentligt för Klemeco. Jernmanufaktur har bestritt ansvar för uppkommen skada." Ingen annan grund anges. I sina domskäl har tingsrätten antecknat att Klemeco till utvecklande av sin talan bl a anført att kontakterna med Jernmanufakturts säljare upphört under våren 1986 och att Jivede hade uppmanat säljarna att inte arbeta med Klemeco-produkterna. I referatet av Jernmanufakturts genmäle har antecknats att Jernmanufaktur hade som mål att uppnå en hög försäljningsvolym, att inget säljförbud hade utfärdats utan att Jivede i brev till säljarna uppmanat dessa att arbeta med Klemeco-produkterna. I domskälen har vidare antecknats att förhör har hållits på Klemecos begäran med bl a Britt Marie Cederholm och Sören Nyberg och på Jernmanufakturts begäran med Kent Westlund. I sin bedömning berör tingsrätten överhuvudtaget ingen annan rättslig grund än den som relaterats under "Yrkanden" ovan.

Tingsrättens dom överklagades av Klemeco. Klemeco återkallade i hovrätten ett yrkande om ersättning för utebliven royalty och yrkade bifall till käromålet i övrigt, d v s förpliktande för Jernmanufaktur att betala 536.000 kronor jämte ränta och kostnader.

I en komplettering av vadeinlagen utvecklade advokat Ström grunderna för vade-talan. Till stöd för att punkten 3.1 i avtalet avsåg garantiutfästelse åberopades nu bl a ett brev från Klemeco till advokat Nilsson den 17 januari 1986 samt två brev från advokat Nilsson till Klemeco den 20 och 22 januari 1986. Enligt den kompletterande vadeinlagen bilades breven denna. Breven åberopades emellertid inte som skriftliga bevis enligt bevisuppgiften i samma inlägga. Som muntlig bevisning åberopades vittnesförhör med f d försäljaren hos Jernmanufaktur Sören Nyberg till styrkande av att Jernmanufaktur medvetet underlåtit att uppfylla sitt åtagande genom att säga till säljarna att de skulle upphöra med att sälja Klemeco-produkten. Omförhör påkallades med Sören Nyberg.

Jernmanufaktur, som företräddes av advokat Sjövall, vidhöll i sitt genmäle tidigare yrkanden och inställning och anförde bl a att Lars Jivede och Kent Westlund borde höras på nytt i hovrätten. Beträffande förhöret med Kent Westlund framhöll Jernmanufaktur dessutom: "Westlund skall höras för att styrka att de påståenden som anges i beviset för det av Klemeco åberopade vittnet Sören Nyberg inte är riktiga. Det bör emellertid framhållas, att beviset för Sören Nybergs vittnesmål avser omständigheter som är antingen ostridiga eller irrelevanta för den av Klemeco förda talan. Att Jernmanufaktur inte köpt de kvantiteter som anges i punkten 3.1 i avtalet är ostridigt. Huruvida detta skett avsiktligt (vilket i och för sig bestrids av Jernmanufaktur) eller ej, torde sakna betydelse i målet, sedan Klemeco vid tingsrätten frånfallit den tidigare av Klemeco åberopade grunden att Jernmanufaktur brutit mot sin skyldighet enligt avtalet (punkt 5.1) att aktivt marknadsföra produkterna. Klemeco åberopar nu endast att Jernmanufaktur inte uppnått garanterad försäljningsvolym enligt avtalet (domens 4 ö). Detta är som nyss framhållits, ostridigt.

Jernmanufaktur hemställer därför att hovrätten prövar om den av Klemeco erbjudna bevisningen i form av vittnesförhör med Sören Nyberg bör avvisas jämlikt 35 kap 7 § rättegångsbalken. Skulle så bli fallet, avstår Jernmanufaktur från att höra Westlund.

Det kan tilläggas, att anledningen till att Jernmanufaktur inte invände mot att de nyssnämnda vittnena hördes vid tingsrätten var den, att Klemeco först vid huvudförhandlingen angav sin inställning beträffande grunderna, och att vittnena då redan var kallade."

I sitt genmäle gjorde advokat Sjövall också gällande att advokat Nilsson "ingalunda, såsom Klemeco påstår, varit ombud för Jernmanufaktur när han tillskrivit Klemeco i olika sammanhang. Nilsson har således inte varit behörig att i något avseende binda Jernmanufaktur. Hans uttalanden kan därför inte tillmätas betydelse vid tolkningen av vad parterna överenskommit".

I yttrande den 15 februari 1990 över Jernmanufakturs begäran om avvisning av vittnesförhöret med Sören Nyberg, anförde advokat Ström bl a att advokat Sjövall redan i tingsrätten hade invänt mot att Sören Nyberg skulle höras: "Jag redovisade då för tingsrätten skälet till att jag ansåg det vara av värde att han hördes; jag är fortfarande av samma uppfattning, varför jag bestrider avvisningsyrkandet." Advokat Ström anförde därefter att det var ostridigt mellan parterna att avtalstolkningen skall ske mot bakgrund av avtalet i dess helhet och avtalsituationen i övrigt, d v s förhållanden före och under avtalets giltighetstid har betydelse för tolkningen. " Ett tolkningsdata utgör bl a parternas uppträdande. Anledningen till att Jernmanufaktur inte uppfyllt sitt garantiåtagande har därför betydelse vid bedömningen av om skadeståndsskyldighet föreligger. Sören Nyberg skall höras om att Jernmanufaktur medvetet brutit mot åtagandet enligt ensamrättsförsäljningsavtalet."

Advokat Ström protesterade vidare mot påståendet att advokaten Nilsson inte skulle uppträtt som ombud för Jernmanufaktur.

Enligt protokoll den 6 april 1990 beslöt hovrätten att "då den omständighet som vittnet skall bevisa är utan betydelse i målet, avvisar Hovrätten bevisningen". Som skäl för beslutet angavs att "Klemeco har som grund för sin talan i målet åberopat att Jernmanufaktur förorsakat Klemeco skada genom att bryta mot återförsäljaravtalet och att kontraktsbrottet består i att Jernmanufaktur inte uppnått garanterad inköpsvolym enligt avtalet."

I dom den 31 oktober 1990, bilaga 3, förpliktade hovrätten Jernmanufaktur att till Klemeco betala 442.942 kronor jämte ränta och kostnader. Enligt domen ("Parternas talan i hovrätten m m") hade parterna "åberopat samma grunder för sin talan som vid tingsrätten och till utveckling av sin talan anført vad som antecknats i tingsrättens dom." Därutöver hade parterna på visst sätt preciserat sina

ståndpunkter. Av domen framgick att Jernmanufaktur vitsordat att Klemeco enligt punkt 3.4 haft rätt att häva avtalet den 21 oktober 1986. Enligt domskälen fanns inte anledning att tolka avtalet på annat sätt än efter dess ordalydelse. Inte heller kunde vad som förekommit innan parterna träffades för en uppgörelse i nämnvärd omfattning bidra till att fastställa avtalets innehåll. Hovrätten konstaterade vidare att det inte gjorts gällande att det förelåg någon skillnad i styrkeförhållande mellan parterna. Avtalet formulerades av Jernmanufacturs juridiska biträde (Mats Nilsson). Sedan således hovrätten funnit att punkten 3.1 utgjorde garantiutfästelse anfördes, att " om inte annat följer av lag eller avtal sanktioneras avtalsbrott som innebär underlåtenhet att uppfylla en utfästelse med ett principiellt strikt ansvar. Någon lagregel om undantag från denna princip när det gäller återförsäljare föreligger inte."

I hovrättens dom har antecknats att Klemeco efter huvudförhandlingen meddelat att advokat Ström från den 8 oktober 1990 inte längre var ombud för bolaget.

Jernmanufaktur ansökte därefter om revision. Som skäl för prövningstillstånd angavs att det var av vikt för ledning av rättstillämpningen att talan prövades av Högsta Domstolen. Till stöd för påståendet åberopades bl a att klausuler av det slag det här rörde sig om, särskilt punkterna 3.1 och 3.4 i avtalet, "är ofta förekommande i exklusiva återförsäljaravtal och att det därför är av stor praktisk betydelse för affärlivet att få Högsta Domstolens prövning av huruvida sådana avtal om minimikvantiteter skall vara förenade med skadeståndssanktioner eller ej".

Grunderna för Jernmanufacturs talan var desamma som åberopats i tingsrätt och hovrätt. Klemecos talan fördes i HD av advokaten Claes Peyron men även av Bertil Burström. Klemeco åberopade samma grunder för sin talan som inför hovrätten. Advokat Peyron sammanfattade grunderna: " Jernmanufaktur har brutit mot återförsäljaravtalet. Avtalsbrottet har orsakat Klemeco skada. Avtalsbrottet har bestått i att garanterad inköpsvolym inte uppnåtts. Jernmanufaktur har strikt skadeståndsansvar p g a garantiåtagande."

HD meddelade dom den 25 juni 1992, bilaga 4, med innehåll att Klemecos talan ogillades och att Klemeco skulle svara för samtliga rättegångskostnader. I HD:s

domskäl anfördes, att tvisten i målet gällde om Jernmanufaktur hade lämnat en skadeståndssanktionerad garanti att uppnå den försäljningsvolym som föreskrevs i punkten 3.1. Ingen bestämd slutsats kunde enligt HD dras av bestämmelsens ordalydelse. Inte heller utredningen om de förhandlingar, som föregått avtalet, gav något säkert besked. Ett avtal bör ses som en sammanhängande helhet. Vid tolkningen kan ledning därför ofta hämtas i andra avtalsbestämmelser. Klemeco hade enligt 3.4 i avtalet en ensidig rätt att säga upp avtalet om Jernmanufaktur inte uppnådde minimikvantiteten. Enligt punkten 5.1 i avtalet skulle Jernmanufaktur på allt sätt och efter bästa förmåga aktivt verka för största möjliga avsättning av Klemecos produkter. Hävningsrätten enligt punkten 3.4 förutsatte inte att Jernmanufaktur gjort sig skyldig till försummelse att aktivt verka för största möjliga avsättning enligt punkten 5.1. Om avtalet kunde hävas enligt punkten 10.3 även i sådant fall, skulle punkten 3.4 inte fylla någon självständig funktion. Därför måste det antas att enbart punkten 3.4 var tillämplig om minimikvantiteten inte uppnåddes utan att Jernmanufaktur var försumligt såsom angavs i punkten 5.1, vilket utgjorde ett stöd för att brist i fråga om minimikvantiteten inte avsetts vara ett kontraktsbrott som skulle utlösa skadeståndsskyldighet.

Vidare anförde HD att en garanti för de för åren 1986 och 1987 angivna minimikvantiteterna framstod som särskilt äventyrlig mot bakgrund av de avsevärt mindre kvantiteter, som Jernmanufaktur hade inköpt under de närmast föregående åren. Beaktas borde även att Klemeco bestämde priset för produkterna. Också dessa omständigheter talade emot att punkten 3.1 skulle betraktas som en skadeståndssanktionerad garanti.

De yttranden som hade avgetts i målet av Stockholms Handelskammare, Sveriges Industriförbund, Grossistförbundet Svensk Handel och Sveriges Handelsagenters Förbund gav vid handen att det inte heller fanns någon sedvänja inom branschen som innebar att återförsäljare vid skadeståndsansvar garanterar viss minimikvantitet.

På grund av det anförda fann Högsta Domstolen att punkten 3.1 inte skulle tolkas så att Jernmanufaktur hade lämnat en skadeståndssanktionerad garanti att köpa de angivna minimikvantiteterna (se NJA 1992 sid 403).

Klemeco har genom Bertil Burström dels anmält advokat Ström till advokatsamfundets disciplinnämnd för brott mot samfundets Vägledande regler om god advokatsed, dels påkallat skiljedom i arvodesärendet. Till stöd för sin talan har Klemeco i båda ärendena anfört bl a att advokat Ström frånfallit en för målet avgörande grund i stället för att låta tingsrätten pröva grunden (punkten 5.1 i avtalet), underlåtit att åberopa för målet relevant skriftlig bevisning (brev från Klemeco till advokat Mats Nilsson den 17 januari 1986, brev från advokat Nilsson till Klemeco den 20 och 22 januari 1986), samt advokat Ströms uppträdande vid huvudförhandlingen i hovrätten och att hon frånträtt uppdraget som ombud för Klemeco utan giltigt skäl.

I frågan rörande arvodet utsåg Advokatsamfundet en skiljenämnd bestående av advokaterna Sven A Olsson, Carl-Gustav Söder och Christian Rosenberg. Skiljenämnden har i skiljedom den 6 oktober 1992 ogillat Klemecos jämkningsyrkande och förpliktat Klemeco att till advokaterna Ström & Romeling HB utge yrkat arvode jämte ränta.

Klemeco har klandrat skiljedomen i Ängelholms tingsrätt. Klemecos talan i målet förs av Bertil Burström.

Ärendet i disciplinnämnden är ännu ej avgjort.

GRUNDER

Skadeståndsansvaret

1. *Advokat Lena Ström har såsom ombud för Klemeco i tvist Klemeco ./. Jernmanufaktur förfarit vårdslöst genom att vid huvudförhandlingen vid Malmö tingsrätt underlåta att åberopa för målet relevant skriftlig bevisning (brev från Klemeco till advokat Mats Nilsson den 17 januari 1986, brev från advokat Nilsson till Klemeco den 20 och 22 januari 1986). Genom advokat Ströms vårdslöshet har Klemeco orsakats skada.*

Advokat Ström har bestritt skadeståndsansvar.

De nämnda breven ger stöd för tolkningen att Klemeco som villkor för avtalet med Jernmanufaktur ställt kravet att punkten 3.1 i återförsäljaravtalet mellan Klemeco och Jernmanufaktur skulle utgöra ett garantiåtagande från Jernmanufakturs sida. Breven har inte åberopats som bevis i tingsrätten trots att de från början har varit kända av advokat Ström. Breven har inte heller utgjort processmaterial i hovrätten. Om breven hade åberopats, skulle utrymme funnits för tillämpning av en partsinriktad - subjektivistisk tolkningsmetod (Ramberg, J; Allmän avtalsrätt, 1991, s 103), varvid tingsrätten/HD skulle ha bifallit Klemecos talan. I Jernmanufakturs genmäle i hovrätten (s 2) har motpartsombudet, advokaten Bengt Sjövall, bemött Klemecos påståenden om betydelsen av kontakterna mellan advokat Nilsson och Bertil Burström. Inledningsvis gjorde Jernmanufaktur gällande att advokat Nilsson inte varit ombud för Jernmanufaktur när Klemeco tillskrevs och att han därför inte har varit behörig att i något avseende binda Jernmanufaktur, varför hans uttalanden inte kan tillmätas betydelse vid tolkningen av vad parterna överenskommit. Advokat Sjövall pekade därefter på vad som förekommit vid sammanträffande den 27 januari 1986, alltså vid en tidpunkt, som ligger efter brevens tillkomst. Bertil Burström hade vidare, enligt advokat Sjövall, under sanningsförsäkran uppgett att någon diskussion om eventuella påföljder för uteblivna inköp från Jernmanufakturs sida inte förekom vid sammanträffandet. Advokat Sjövall invände därefter, mot Klemecos tolkning av advokat Nilssons brev, att det inte är klart vad som menas när advokat Nilsson använt ordet "garanti". Enbart den omständigheten att han i sina brev använt orden "garanti" och liknande uttryck utgör därför inget belägg för att påföljderna av att Jernmanufaktur kunde komma att underlåta att köpa minimikvantiteterna har diskuterats mellan parterna före avtalets ingående.

Klemeco menar att det genom brevens innehåll och vad som i övrigt förekom under förberedelsen i tingsrätten har stått klart att Jernmanufaktur måste ha insett att Klemeco med ordet "garanti" avsåg just en skadeståndssanktionerad sådan. Det måste också ha stått klart för Jernmanufaktur att Klemeco inte skulle ha ingått i återförsäljaravtalet om Klemeco haft klart för sig att minimiklausulen i punkten 3.1 inte utgjorde ett skadeståndssanktionerat garantiåtagande. Återförsäljaravtalet har upprättats av Jernmanufaktur. Med hänsyn till innehållet i breven, vilka Jernmanufaktur genom verkställande direktören Lars Jivede hade tagit del av, och med hänsyn till den information i övrigt, som Lars Jivede erhållit

från advokat Nilsson, måste Jernmanufaktur ha insett, eller i vart fall bort inse, att Klemeco uppfattat bestämmelsen i punkten 3.1 som ett uttryckligt skadeståndssanktionerat garantiåtagande från Jernmanufakturs sida. Likaså skulle breven utgjort ett starkt stöd för att Klemeco måste ha uppfattat advokat Nilsson som behörigt ombud för Jernmanufaktur. Avtalet skulle därför, därest breven hade åberopats, av tingsrätten och HD sannolikt ha tolkats i enlighet med Klemecos påståenden om innehållet.

2. Advokat Lena Ström har vidare förfarit vårdslöst genom att vid huvudförhandlingen i Malmö tingsrätt frånfälla en tidigare åberopad grund för skadestånd i stället för att låta tingsrätten pröva grunden (punkten 5.1 i avtal den 30 januari 1986 mellan Klemeco och Jernmanufaktur). Genom advokat Ströms vårdslöshet har Klemeco orsakats skada.

Advokat Ström har bestritt skadeståndsansvar.

Klemeco gör gällande att dess talan mot Jernmanufaktur sannolikt skulle ha vunnit bifall om Jernmanufakturs brott mot punkten 5.1 i återförsäljaravtalet hade åberopats i domstolarna.

Av punkten 5.1 i det mellan Klemeco och Jernmanufaktur träffade avtalet följer bl a en plikt för Jernmanufaktur att vara aktiv i försäljningen av Klemitprodukterna. Brott mot punkten 5.1 är skadeståndsgrundande. Att skadestånd kan utgå vid kontraktsbrott har för övrigt vitsordats av Jernmanufaktur i den tidigare processen.

Jernmanufakturs inköp av Klemitprodukter åren 1984 och 1985 var 339.000 respektive 360.000 kronor. De totala inköpen 1986 uppgick till sammanlagt 62.000 kronor. Under de första nio månaderna 1987 var inköpen 200.000 kronor, trots att Jernmanufaktur inte längre hade ensamrätt utan vidareförsålde i konkurrens med andra. De nämnda inköpsbeloppen vitsordades av Jernmanufaktur i den tidigare rättegången. Inköpet var noll kronor under juli-augusti 1986. Byggkonjunkturen var under de aktuella åren starkt uppåtående, varför omsättningsminskningen 1986 inte kan ha sin orsak i vikande konjunkturer. Jernmanufaktur har i ett sammanhang förklarat att nergången berodde på att priset låg för högt.

Inte heller denna förklaring duger, eftersom Klemecos pris hade varit oförändrat sedan introduktionen 1982 för att Klemitprodukterna skulle få fotfäste på marknaden. En rimlig "naturlig" förklaring till omsättningssvackan 1986 står inte att finna, om det inte förhåller sig så, att Jernmanufaktur medvetet underlät att sälja Klemitprodukterna, vilket bestritts av Jernmanufaktur. Någon förklaring till Jernmanufacturs försäljningsnedgång och att inköpen från Klemeco helt upphörde måste finnas. I själva verket utgör stoppet ett starkt bevis för att Jernmanufaktur medvetet underlät att köpa och sälja Klemitprodukter, vilket är ett väsentligt brott mot punkten 5.1 i avtalet.

Ytterligare ett betydelsefullt förhållande utgör avbrottet i kontakterna mellan Klemeco och Jernmanufacturs säljare. Säljarna höll till mars 1986 tät och regelbunden telefonkontakt med Klemeco, därefter upphörde telefonsamtalen helt. Klemeco fick inte heller information från Jernmanufaktur på annat sätt. Trots att det dåliga försäljningsresultatet upprepade gånger påtalades uteblev information om orsaken (vilket i och för sig utgör ett brott mot punkten 5.1). Jernmanufaktur har vitsordat att kontakterna upphörde på det beskrivna sättet. Som "förklaring" till att företaget och dess säljare slutade ta kontakt har angetts att man ändrat sin organisation och att det inte gick att få tag på Bertil Burström. Ingen av förklaringarna är rimlig. Förhållandet talar starkt för att kontakterna med Burström medvetet stoppats och därmed att Jernmanufaktur medvetet bröt mot punkten 5.1 i avtalet.

I tingsrätten (och även i hovrätten) åberopade Klemeco vittnesförhör med Sören Nyberg, f d säljare hos Jernmanufaktur, "till styrkande av att Jernmanufaktur medvetet underlätit att uppfylla återförsäljaravtalet." Genom förhöret med Sören Nyberg framkom bl a att Jernmanufacturs säljorganisationen blivit tillsagd i mars/april 1986 att ej arbeta med produkter från Klemeco såvida ej offert redan tidigare hade avgivits. Sören Nybergs utsaga måste ges ett mycket högt bevisvärde. Sören Nyberg stod inte i något beroendeförhållande till Klemeco och hade heller ingen anledning att vittna falskt mot sin f d arbetsgivare. Något rimligt skäl att betvivla Sören Nybergs under ed lämnade uppgifter finns inte. Sannolikheten är mycket hög för att Sören Nybergs utsaga beskriver vad som i verkligheten hänt och därmed att Jernmanufaktur medvetet brutit mot punkten 5.1 i avtalet med Klemeco. Vittnesförhöret med Sören Nyberg i tingsrätten kom att bli

helt utan betydelse för utgången i målet, eftersom advokat Ström redan före förhöret hade frånfallit den skadestandsgrund som punkten 5.1 i avtalet utgjorde. Det var vidare bekant för advokat Ström vid denna tidpunkt att Bertil Burström hade haft kontakt med ytterligare tre av Jernmanufaktur's försäljare och att dessa hade lämnat samma uppgifter som Sören Nyberg om säljstoppet för Klemitprodukterna.

Ovan anförda bevisfakta - inköpsstoppet, informationsstoppet och Sören Nybergs utsaga - utgör samverkande bevis, som är oberoende av varandra (d v s det bevisvärde, som åsätts ett bevisfaktum, påverkar inte bevisvärdet för övriga bevisfakta). Var för sig har inget av bevisen så högt bevisvärde, att Jernmanufaktur's brott mot punkten 5.1 i avtalet därmed är styrkt. Sammanvägd får emellertid bevisningen en sådan styrka att beviskravet "styrkt" med råge är uppfyllt.

I den tidigare processen återopades också förhör under sanningsförsäkran med Bertil Burström. Med förhöret avsågs styrka att Klemeco haft rätt att häva avtalet p g a Jernmanufaktur's kontraktsbrott, dels med avseende på underlåten information, dels med avseende på underlåten försäljning. Bland annat skulle förhöret styrka att försäljningen under 1986 drastiskt hade gått ned och att Jernmanufaktur ock dess säljare slutade ta kontakt med Klemeco i mars/april 1986. Dessa förhållanden vitsordades emellertid av Jernmanufaktur. Burströms utsaga ingår därför inte i analysen.

Mot ovanstående skall ställas den motbevisning som återopades av Jernmanufaktur, d v s förhör under sanningsförsäkran med Jernmanufaktur's VD Lars Jivede till styrkande bl a av att Jernmanufaktur inte vidtagit någon åtgärd för att förhindra försäljning av de aktuella produkterna utan i stället på sedvanligt sätt genomfört marknadsföringsåtgärder, vittnesförhör med försäljaren Kent Westlund till styrkande av att Jernmanufaktur's försäljare inte erhöll instruktioner om att inte marknadsföra Klemitprodukter, samt två brev, ställda till Jernmanufaktur's försäljare, till styrkande av att försäljarna inte erhållit instruktioner om att inte marknadsföra Klemitprodukter.

Inledningsvis kan konstateras att Kent Westlund vid tidpunkten för förhöret var anställd som försäljare på Jernmanufaktur och således i ett beroendeförhållande

till företaget och Lars Jivede. Vidare konstateras att de båda säljbreven är författade av Lars Jivede. Detta innebär att vi här inte har att göra med fyra oberoende bevisfakta utan i stället med fyra bevisfakta, varav tre är beroende av det fjärde. Några korta kommentarer kan vara på sin plats.

Att Lars Jivede var verkställande direktör och delägare i Jernmanufaktur medför att utsagens bevisvärde bör sättas lågt - han talar ju i egen sak. (Utgångspunkten bör enligt min uppfattning också vara att bevisvärdet för Bertil Burströms utsaga, i den mån den har betydelse i målet, bör sättas lågt, eftersom även han talar i egen sak). Härtill kommer emellertid att Lars Jivede inte kan ge tillfredsställande förklaringar till varför Jernmanufacturs försäljning av Klemitprodukter rasade under år 1986 och t o m upphörde helt i flera månader under pågående avtals-tid, till synes utan yttre anledning, och varför Jernmanufaktur och dess säljare i mars/april 1986 slutade informera och ta kontakter med Klemeco. Bevisvärdet för Lars Jivedes utsaga måste därför bli mycket lågt, även om utsagan lämnats under sanningsförsäkran.

Vittnet Kent Westlund var då han hördes i tingsrätten anställd vid Jernmanufaktur och således beroende av företaget och Lars Jivede. Vittnesmålet bör redan av denna anledning betraktas med försiktighet. Påtryckningar och påverkan kan ha förekommit. Vad som gör vittnesmålet verkligt dubiöst är emellertid att Kent Westlund skall höras om vad andra inte har varit med om. Det måste rimligen vara näst intill omöjligt för Kent Westlund att avge ett tillförlitligt vittnesmål om vilka instruktioner andra säljare på Jernmanufaktur inte erhållit. Eftersom sannolikheten måste vara utomordentlig låg för att Kent Westlund avger en tillförlitlig utsaga om någonting, som han inte kan vara säker på, blir bevisvärdet där-
efter.

Återstår de båda säljbreven. Ett av breven är daterat februari 1986 och har således tillkommit ganska omgående efter det att ensamåterförsäljaravtalet hade under-tecknats och medan, så vitt jag kan förstå, viljan fortfarande fanns hos Jernmanufaktur att sälja så mycket Klemitprodukter som möjligt. I brevet framhålls Klemit som "marknadens bästa infästning för såväl lättbetong som Leca". Att Jernmanufaktur redan i februari 1986 skulle ha inlett sitt försäljningsstopp har inte ens antytts av Klemeco. Beviset skulle därför ha varit utan betydelse i målet

mot Jernmanufaktur. Vad brevet emellertid styrker är att Klemit vid tidpunkten för brevet tillkomst av Lars Jivede ansågs vara "marknadens bästa infästning för såväl lättbetong som Leca". Mot bakgrund av brevet är det därför ännu svårare att förstå hur Jernmanufacturs Klemitförsäljning några månader senare kan vara nere på noll.

Det andra säljbrevet är daterat den 2 juni 1986. Inget är känt om dess tillkomst och om vilken spridning det fått bland försäljarna. Att brevet har Lars Jivede som upphovsman är dock klart. Någon anledning att ge brevet högre bevisvärde än Lars Jivedes utsaga under sanningsförsäkran finns inte. Vid bevisvärderingen bör Lars Jivedes utsaga och detta säljbrev behandlas som ett bevis p g a det starka inbördes beroendet.

Vid en slutlig sammanvägning av den samverkande bevisningen för bevistemat (att Jernmanufaktur medvetet brutit mot punkten 5.1 i återförsäljaravtalet) och den motverkande bevisningen, måste slutsatsen bli att den motverkande bevisningen är så svag att sannolikheten för bevistemat inte nämnvärt minskar. Bevisläget har därför varit sådant, att en skadeståndstalan p g a punkten 5.1 med stor sannolikhet skulle haft framgång om inte denna skadestandsgrund hade frånfallits i tingsrätten.

Det nyss sagda innebär att mycket starkt stöd finns för påståendet att Jernmanufaktur medvetet stoppat försäljningen och därmed brutit mot avtalets punkt 5.1. Jag har försökt hitta rimliga alternativhypoteser, som inte motsägs av processmaterialet. Någon framgång har jag emellertid hittills inte haft.

Skadeståndets storlek

Eftersom Jernmanufaktur i HD hade vitsordat det av Klemeco yrkade skadeståndet, 442.942 kronor, som i och för sig skäligt, skulle Klemeco vid bifall till sin talan i HD ha tilldömts detta belopp. Därest tingsrätten finner att Klemeco sannolikt skulle ha vunnit processen mot Jernmanufaktur om brevet från Klemeco och breven från advokat Nilsson hade åberopats (förstahandsgrunden), motsvarar Klemecos skada p g a advokat Ströms försumlighet 442.942 kronor samt vad Klemeco haft att betala för egna och motpartens rättegångskostnader jämte ränta.

Om Klemecos talan mot advokat Ström vinner bifall på andrahandsgrunden är enligt Klemecos uppfattning full bevisning om skadan omöjlig att föra. Skadan får därför uppskattas till skäligt belopp. Vid bedömning av vad som är skäligt belopp bör den ursprungliga förmögenhetsskadan beräknas till åtminstone vad Klemeco tilldömdes i hovrätten, 442.942 kronor. Utgångspunkten är härvid att målsättningen i avtalets punkt 3.1 - försäljning till Jernmanufaktur för minst 600.000 kronor per år - har bedömts vara realistisk av såväl Jernmanufaktur som Klemeco då avtalet ingicks. Beträffande beräkningen av beloppet hänvisas till utredningen från Bohlins Revisionsbyrå, bilaga 2, samt hovrättens dom, bilaga 3, sid 6. Skadan omfattar dessutom egna och motpartens rättegångskostnader samt ränta.

För rättegångskostnader i de tidigare rättegångarna yrkar Klemeco ersättning med 386.538 kronor enligt följande.

Kostnader i tingsrätten

Egna	108.617:-
Tillkommer p g a advokat Ströms felräkning	7.613:-
Jernmanufacturs	<u>60.000:-</u>
	176.230:-

Kostnader i hovrätten

Egna	34.805:-
Jernmanufacturs	<u>50.132:-</u>
	84.937:-

Kostnader i HD

Egna (inkl moms)	25.000:-
Jernmanufacturs	<u>100.371:-</u>
	125.371:-

Vidare yrkas ränta enligt 6 § räntelagen på 442.942 kronor från 1986-12-01, på 176.230 kronor från 1989-10-23, på 84.937 kronor från 1990-10-31, samt på 125.371 kronor från 1992-06-25, allt t o m 1993-05-04. Den sammanlagda räntan utgör 648.574 kronor. Härtill kommer ränta enligt 6 § räntelagen från och med 1993-05-05 tills betalning sker.

Slutligen tillkommer rättegångskostnader i den aktuella rättegången med belopp som preciseras senare.

BEVISNING

Jag hemställer om anstånd med angivandet av bevisning till dess att advokat Ström avgett sitt svaromål.

Lund den 7 juni 1993

Sven Jernryd